

2019-11-04

511-2910-2019

Se sändlista

Avdelningen för Samhällsbyggnad och Miljöskydd
Carina Burelius
010-2240122

Förslag till beslut om utvidgat strandskydd i Karlskrona kommuns kust och skärgård, Blekinge län

Ärendets hantering

Arbetet med det utvidgade strandskyddet har huvudsakligen baserats på översiktlig digital bearbetning av kartor och underlagsmaterial med hjälp av GIS (geografiskt informationssystem), fältstudier, arbetsmöten inom länsstyrelsen och flera samråd under 2012 - 2104 med referensgrupp från Karlskrona kommun, varav samråd i fält genomfördes 4 april 2014. Framtaget förslag till avgränsning av utvidgade strandskyddsområden i Karlskrona kommuns kust och skärgård presenterades i kommunens miljö- och byggnadsnämnd 13 februari 2014, samt i nämndens arbetsutskott 5 mars 2014.

Bakgrund

Länsstyrelsen beslutade den 21 januari 2015 (dnr 511-2099-14) om utvidgat strandskydd för Karlskrona kommuns kust- och skärgård.

Länsstyrelsens beslut överklagades till regeringen som den 15 juni 2016 beslutade att delvis ändra beslutet, inte ta upp ett av överklagandena till prövning och i övrigt avslå överklagandena (M2015/01156/Me).

Högsta förvaltningsdomstolen har med anledning av ansökan om rättsprövning genom dom den 4 juni 2019 (Mål nr 5375-17)) upphävt regeringens beslut.

Regeringen har den 27 juni 2019 (M2019/01250/Me) beslutat att av formella skäl upphäva länsstyrelsen beslut och har lämnat ärendet åter till länsstyrelsen för ny behandling.

Skäl för länsstyrelsens översyn av utvidgat strandskydd

Förändringar i strandskyddslagstiftningen infördes i enlighet med proposition 2008/09:119 Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden. Enligt den förändrade lydelsen av 7 kap. 14 § miljöbalken (1998:808, MB) får Länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

2019-11-04

511-2910-2019

Regeringen har ansett att en översyn av det utvidgade strandskyddet är motiverat då skälen för utvidgningarna behöver klargöras. Det bör framgå att det finns ett tydligt och långsiktigt behov av utvidgat strandskydd och besluten ska motiveras utifrån strandskyddets båda syften. Länsstyrelserna har därför fått i uppgift att se över det utvidgade strandskyddet i landet (prop 2008/09:119).

Genom lag om ändring i naturvårdslagen (SKS 1974:1025) tog länsstyrelsen i Blekinge län 1975 beslut om att samtliga befintliga förordnanden om utökat strandskydd ska gälla även fortsättningsvis.

Utvidgat strandskydd gäller efter den 31 december 2014 endast om utvidgningen har beslutats med stöd av 7 kap. 14 § MB i dess nya lydelse.

Utgångspunkter för Länsstyrelsens förslag till beslut

Syftet med strandskyddet, som idag regleras i 7 kap. MB, är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen, men kan utvidgas till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Bestämmelserna innebär att ett beslut om utvidgat strandskyddsområde behöver grundas på omständigheter såsom hänsyn till de berörda områdenas värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandskyddsområden. Avsikten är alltså att skyddet av stränderna ska ses i ett långsiktigt perspektiv. I förarbetena till aktuella lagbestämmelser har t.ex. betonats att områden som för tillfället verkar vara av begränsat intresse för allmänhetens friluftsliv kan bli betydelsefulla i framtiden.

Regeringen och Naturvårdsverket har genom propositionen 2008/09:119 respektive Handbok 2010:4 angivit att beslut om utvidgat strandskydd kan komma att avse:

- områden som omfattas av annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, som ibland inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
- riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § MB andra stycket och 4 kap. 2-8 §§ MB som är relevanta för strandskyddet,
- kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
- grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
- välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
- tätortsnära strövområden,
- ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Länsstyrelsen har använt ovan nämnda punkter som grund för analysen av de aktuella strandområdena i syfte att bedöma värdena för strandskyddets syften.

Även andra områden har kommit att beröras av utvidgat strandskydd på platser där det är viktigt att värna kvarvarande tillgänglighet till strandområden och/eller värna växt- och djurlivet. Andra områden som tagits i beaktande i förslaget är områdesskydd enligt 7 kap

2019-11-04

511-2910-2019

MB som är relevanta för strandskyddet så som naturreservat, Natura 2000 områden, grunda havsbottnar som kan ha betydelse för djur- och växtlivet. De intressen som berör områden där utvidgat strandskydd lagts ut redogörs i kartbilagorna 1 och 2.

Länsstyrelsen har även lagt stor vikt vid de områden som är av riksintresse enligt 4 kap. 1 och 4 §§ MB då de är direkt utpekade av riksdagen med hänsyn till sina nationellt sett höga natur- och kulturvärden. Blekinge läns kust- och skärgårdsområde och öar omfattas till stor del av detta riksintresse och de har också särskilda förutsättningar för turism och friluftsliv. Områdena har en central betydelse för en långsiktigt god hushållning med naturresurserna, nationellt sett. Konkurrensen om de fysiska resurserna är, eller kan förväntas bli, särskilt betydande. Genom att stora delar av Blekinges kust- och skärgårdsområden är utpekade på detta sätt i MB har en vägning mellan olika intressen redan gjorts, och natur- och kulturvärdena ska huvudsakligen ges företräde i konkurrenssituationer. Bedömningen av en exploateringsåtgärds påverkan ska inte bara göras för den närmaste omgivningen, utan ett helhetsperspektiv ska grundas på vad som är lämplig utveckling i hela det geografiska område som bestämmelsen omfattar (Prop. 1985/86:3 med förslag till lag om hushållning med naturresurser m.m. s. 80-82, 170-178.). Länsstyrelsen har även lagt stor vikt vid de riksintresseområden för naturvård och friluftsliv, och för kulturmiljövård, som utpekats med stöd av 3 kap. 6 § MB. Dessa områden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön, och behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas.

Beslutsförslaget har, i möjligaste mån, utformats så att befintlig bebyggelse belägen mellan 100-300 meter från strandlinjen undantagits från strandskydd, enligt de avgränsningar som visas i kartorna tillhörande beslutet.

Bedömningskriterier

Strandskyddet ska ses i ett långsiktigt perspektiv. Att ett område nu är av mindre intresse för något av strandskyddets syften behöver inte betyda att området kommer att vara ointressant i framtiden. I förslaget har det lagts stor vikt vid betydelse av ett långsiktigt förhållningssätt till strandskyddet. Marker som inte hävdas på ett för natur- och friluftsvärden optimalt sätt idag, kan i ett framtida perspektiv utveckla höga värden. Strandskyddets betydelse för såväl friluftslivet som den biologiska mångfalden utgör en viktig förutsättning för arbetet med att uppfylla flera av riksdagens antagna miljö kvalitetsmål. Ett utvidgat strandskydd kan även bidra till att säkerställa de riksintressen i länet som har betydelse för strandskyddets syften. För friluftslivet bedöms bl.a. att kulturlandskapet med t.ex. betesmarker och åkrar ha stora värden (landskapshistoriska, kulturhistoriska, estetiska värden mm). Områden som erbjuder utblickar och är oexploaterade renderar ur värderingssynpunkt ha ett mycket högt värde vad gäller friluftslivet. Särskilt då trycket på framför allt bebyggelse i länet är stort kring stränderna, samtidigt som de värden som riksintressena ska skydda många gånger är nära kopplade till de strandnära områdena.

Värdebeskrivningar av strandskyddsområden

För varje utvidgat strandskyddsområde har värdebeskrivningar gjorts avseende friluftsliv samt växt- och djurliv. Natur och kulturmiljövärden hänger ofta ihop och är varandras förutsättningar. Det finns ingen separat värdebeskrivning för de olika områdenas kulturmiljöer, men värdena finns invägda i både natur- som friluftsbeskrivningarna. Beskrivningarna har delats upp i kategorierna funktion, kvalitet och utvecklingsmöjligheter för friluftsliv respektive

2019-11-04

511-2910-2019

naturvärde. Vid bedömning av vilka utvecklingsmöjligheter ett område har och vilka behov av tillgängliga områden som kan förväntas för framtiden har även omgivande landskap i stort tagits i beaktande utifrån ett landskapsperspektiv.

Blekinges lövskogskust och skärgård saknar motsvarighet i landet. Det är det enda skärgårdsområdet i Östersjön där ädellövsskogen sätter sin prägel på landskapet. Ingen annanstans i landet växer ek- och bokskog så långt ut i skärgården. Det gynnsamma klimatet med milda vintrar och varma somrar och höstar gör att många sydliga och värmekrävande arter av bl.a. insekter, lavar och svampar trivs. Urberget går ofta i dagen och förmedlar tillsammans med havet ett drag av kärvhet.

Det särpräglade blekingska kustlandskapet har sedan lång tid präglats av mänsklig närvaro. Bönder och betande boskap har under århundraden utvecklat ett småskaligt landskap med omväxlande åkrar, öppna och trädbärande hagmarker, blomsterängar och lövdungar.

Karlskrona kommuns kust- och skärgårdsområde har mycket stora natur- och friluftsvärden samt utgör ett landskap där den historiska dimensionen ständigt är närvarande.

Lövskogar

Blekinges kustskogar är det skogslandskap i länet som hyser den största biologiska mångfalden. De blekingska kustskogarna är av stor betydelse för bevarande av flera naturtyper med tillhörande arter bl.a. gamla ekbestånd, bokskogar, avenbokskogar, blandädellövsskogar, ekkrattskogar med inslag av tall, lövsumpskogar och strandskogar. En del skogar har ett rikt inslag av bärande buskar som en, hassel, nypon och hagtorn.

Naturbetesmarker

Betade strandängar och andra öppna strandnära betesmarker utgör viktiga livsmiljöer för många växtarter samt häckande och rastande fåglar. Hagmarkerna är betydelsefulla för bevarande av blommor och gräs som gynnas av bete. I trädbärande hagmarker kan träd med stora kronor utvecklas och få bli gamla och grova. Knutna till dessa äldre träd är många idag sällsynta arter av t ex lavar, vedlevande svampar och insekter.

Våtmarker

Många hotade arter är knutna till våtmarker av olika slag, och för Blekinge gäller detta inte minst våtmarkstyper som strandskogar, vassbälten och hävdade våtmarker, t.ex. betade strandängar. Vidsträckta vassbälten är viktiga för många fågelarter. Sävsparv, brun kärrhök och rörsångare häckar i vassen och många andra arter utnyttjar vassen som rastplats under flyttningen.

Skärgården

Karlskrona-Torhamns skärgård är ett av Blekinges större skärgårdsområden. De ofta bergbundna öarna uppvisar en särpräglad och tilltalande landskapsbild. Innanför de större öarna finns en innerskärgård bestående av mindre och större öar, samt holmar och skär med omkringliggande fjärdar och vikar. Skärgårdslandskapet är präglat av månghundraårig kulturpåverkan. Skärgården utnyttjas intensivt sommartid både av turism och friluftslivet och har stor betydelse för bland annat bad, paddling, fritidsfiske och yrkesfiske.

Grunda havsbottnar av betydelse för fauna och flora

2019-11-04

511-2910-2019

I samband med de inventeringar av den marina miljön som genomförts under senare år framgår det att vattenområdet hyser viktiga livsmiljöer för många marina arter av växter och djur. Det förekommer såväl grunda mjukbottenar med ängar av kärlväxter och alger, som steniga bottenområden och berghällar där det t.ex. växer blåstång och sågtång. Grunda mjukbottenar med vegetation anses allmänt som mycket viktiga habitat för en mängd olika organismer och utnyttjas bl.a. också som uppväxtområde för olika fiskarter. Långgrunda vikar med begränsad vattenomsättning är också miljöer som lätt påverkas negativt av olika former av belastningar och övergödningseffekter ses ofta tydligast i dessa områden. Av den anledningen är det mycket viktigt att yttre påverkan på liknande miljöer begränsas så långt möjligt.

Välbesökta friluftsområden

Karlskrona kommuns kust och skärgård är genom sin mångskiftande och förhållandevis oexploaterade natur samt sina kulturhistoriska värden av mycket stor betydelse för friluftslivet. Flera av de större öarna samt stränderna på fastlandet kan lätt nås från vägar. Vid flera öar finns goda hamnar för fritidsbåtar. Reguljära båtförbindelser med vissa öar i såväl den inre som yttre skärgården gör dem tillgängliga under hela året. Förutsättningarna för bad och ett varierat fritidsfiske är goda, liksom möjligheterna till natur- och kulturstudier. Kust- och skärgårdsområdet innehåller ett flertal naturreservat. Vandringsleder och stigar finns på flera platser inom området, framför allt inom de delar som är naturreservat. Allt fler människor väljer att bosätta sig eller tillbringa fritiden nära havet eller i skärgården. Tillgången till kustnära skog och kulturmark, stränder, vatten och öar är viktig för alla.

Länsstyrelsens samlade bedömning

I övrigt har länsstyrelsen bedömt att en inskränkning av det föreslagna utvidgade strandskyddet inte är förenlig med de höga naturvärden och den stora betydelse för friluftslivet som områdena har.

De utvidgningar av strandskyddet som föreliggande förslag till beslut innebär har Länsstyrelsen, mot bakgrund av vad som redovisats, bedömt vara nödvändiga för att på sikt säkerställa syftet med strandskyddet, d.v.s. att långsiktigt trygga förutsättningarna för en allemansrättslig tillgång till de berörda strandsträckorna liksom att bevara kustzonens djur- och växtliv i områdena. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen finner Länsstyrelsen att beslutet inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska säkerställas. Den förändring strandskyddet innebär för enskilda kan inte anses överväga de allmänna intressen som strandskyddet syftar till att värna om.

Information

Kartorna i bilagorna 1 och 2 med svart skrafferad yta redovisar de områden inom vilka strandskyddet föreslås utvidgas. Strandskyddet kan utvidgas till högst 300 meter från strandlinjen, mätt vid normalt medelvattenstånd. Kartornas blå linje som löper parallellt med strandlinjen visar avståndet 100 meter från strandlinjen.

Kartbilaga nr 14 har utgått.

Områdesbeskrivningar för områden som omfattas av det utvidgade strandskyddet visas som svart heldragen linje.

2019-11-04

511-2910-2019

Tidigare beslutade strandskyddsdispenser eller upphävande av strandskyddet inom en detaljplan, byggnadsplan, områdesbestämmelser eller på enskilda fastigheter framgår inte av kartbilagorna.

På fastlandet varierar utvidgat strandskydd mellan 100 till 300 meter. I havet utvidgas strandskyddet i samband med förekomst av grunda bottnar (< tre meters djup) och inom naturreservat. Det generella strandskyddet inom 100 meter från strandlinjen gäller överallt på land och i vatten där det inte har blivit upphävt genom särskilt beslut.

Pågående markanvändning kan fortgå utan hinder av det utvidgade strandskyddet. Förbuden gäller inte byggnader, anläggningar, anordningar eller åtgärder som inte avser att tillgodose bostadsändamål, om de behövs för jordbruket, fisket eller skogsbruket och de för sin funktion måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet, 7 kap. 16 § MB.

Utvidgat strandskydd behövs för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet i dessa områden. Vid prövning av förslag till utvidgade strandskyddsområden ska hänsyn tas även till enskilda intressen (7 kap. 25 § MB). Förslaget att utvidga strandskyddsområden längs Östersjöns stränder i Karlskrona kommuns kust- och skärgårdsområde innebär såvitt hittills kan bedömas inte någon inskränkning i enskildas rätt att använda mark eller vatten som går längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses.

Någon rätt till ersättning för ägare och innehavare av särskild rätt till marken med anledning av ett beslut att utvidga strandskyddsområdet föreligger inte (31 kap. MB).

Länsstyrelsen kommer efter att yttrandetiden passerat, se över inkomna yttranden för att därefter, med stöd av 7 kap 14 § andra stycket MB, ta beslut om utvidgat strandskydd för Karlskrona kommuns kust och skärgård.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Sten Nordin med planarkitekt Carina Burelius som föredragande. I ärendet har deltagit områdesskyddssamordnare Åke Widgren, GIS- samordnare Johan Karlsson, miljöhandläggare Anette Thörnberg, naturvårds- och vattenhandläggare Jessica Myrhage, antikvarie Magnus Petersson och länsjurist Charlotte Scholz

Kungörelse av beslut

Länets författningssamling
Blekinge läns tidning
Sydöstran
Blekinge posten
Post och Inrikes Tidningar

Bilagor

Bilaga 1. Indelning av utvidgade strandskyddsområden, områdesbeskrivningar med tillhörande kartor för område 1 – 29, och befintligt bedömningsmaterial/källförteckning.
Bilaga 2. Indelning av utvidgade strandskyddsområden, områdesbeskrivningar med tillhörande kartor för område 30 – 58, och befintligt bedömningsmaterial/källförteckning.

Sändlista med delgivningskvitto

2019-11-04

511-2910-2019

Karlskrona kommun, Ö Hamngatan 7 B, 371 83 Karlskrona, samhallsbyggnadsforvaltningen@karlskrona.se
Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona, <mailto:registraturen@boverket.se>
Naturvårdsverket 106 48 Stockholm, registrator@naturvardsverket.se
Havs- och vattenmyndigheten, Box 11930, 404 39 Göteborg, havochvatten@havochvatten.se
E.ON Elnät Sverige AB, Carl Gustafsväg 1, 217 42, Malmö
Biosfärömråde Blekinge Arkipelag, Soft Center, Fridhemsvägen 8, 372 25 Ronneby, info@blekingearkipelag.se
Skogsstyrelsen, Distrikt Blekinge, Box 241, 372 21 Ronneby, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
LRF Sydost, Staglabergsgatan 10, 352 34 Växjö, info@lrf.se
Region Blekinge, 371 81 Karlskrona, regon@regionblekinge.se
Blekinge Kust- och Skärgårdsförening, c/o Leif Emilsson, Tångaviksvägen 9, 370 23 Hasslö, leif.emilsson@telia.com
Blekinge Tekniska Högskola, 371 79 Karlskrona, registrator@bth.se
Blekinge Museum, Borgmästaregatan 21, 371 35 Karlskrona, info@blekingemuseum.se
Försvarsmakten HKV, 107 85 Stockholm exp-hkv@mil.se
Fortifikationsverket, Varvgatan 1 371 30 Karlskrona Maria Olsson, Box 558, 371 23 Karlskrona, fortv@fortifikationsverket.se
Karlskrona Ornitologiska klubb Niclas Wahlgren, Patrullvägen 69, 371 52 Karlskrona
Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund, 373 42 Karlskrona, <mailto:info@sportfiskarnakarlskrona.se>
FK Vittus, Östra Torpvägen 2, 371 60 Lyckeby
Orienteringsklubben OK Orion, Furudalsvägen 42, 373 00 Jämfjö, <mailto:info@okorion.se>
Marinbas Syd, Box 527, 371 23 Karlskrona, exp-marinb@mil.se
Länsbygderådet i Blekinge, Carlemansvägen 28, 371 60 Lyckeby, anders@blutsam.se
Rune Olausson
Lennart Johannesson
Christer Johannesson
Sven Svensson
Anders Jonasson
Per - Ola Håkansson
Oskar Jonasson
Magnus Bromé
Peter Johannesson
Marie Louise Persson
Karin Olofsson
Henric & Vicky Johnsson
Margareta Emanuelsson
Per Svantesson
Alf Olsson Hästholmen
Åke & Barbro Johannesson
Malin Malmsjö

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.